

Скрипник Г. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**МОНІТОРИНГ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО ФОНДУ
РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

Необхідність формування планів розвитку як держави в цілому, так і регіонів, територій та громад у довгостроковій перспективі не викликає сумнівів. Якісно сформульовані та науково обґрунтовані цілі, завдання, пріоритети, заходи, критерії оцінки тощо дозволять врахувати очікування зацікавлених сторін, спрямувати їх зусилля та обмежені ресурси у заздалегідь визначеному напрямку, підвищити ефективність витрат на задоволення соціальних та індивідуальних потреб. Питання фінансування різних напрямків регіонального розвитку, джерел фінансування проектів та програм розвитку регіонів набувають особливої актуальності в процесах децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування.

Одним із найважливіших напрямків державного стимулювання розвитку територіальних громад є їх фінансування з боку Державного фонду регіонального розвитку (далі – ДФРР). У Бюджетному кодексі зазначається, що ДФРР створюється у складі загального фонду державного бюджету. Відповідно до чинного законодавства кошти ДФРР України виділяються на реалізацію інвестиційних програм та проектів регіонального розвитку (включаючи проекти співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад), спрямованих на регіональний розвиток, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків і відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку та відповідних стратегіях розвитку регіонів [1; 2].

Відповідно до пункту 6 «Порядку підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм та проектів регіонального розвитку, які можуть бути реалізовані за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку», інвестиційні програми та проекти повинні відповідати одній із таких умов:

- дотримання пріоритетів, визначених Державною стратегією регіонального розвитку, стратегіями розвитку регіонів та планами дій щодо їх реалізації;
- реалізація інвестиційних програм та проектів як проектів співробітництва територіальних громад;
- підтримка добровільно об'єднаних територіальних громад [3].

Тобто, проект повинен бути розроблений для реалізації плану дій щодо реалізації стратегії регіонального розвитку, бути розробленим та реалізованим об'єднаною територіальною громадою або передбачати співпрацю об'єднаних територіальних громад. Лише дотримання однієї з цих умов дає проекту підставу брати участь у конкурсному відборі.

Відбір проектів, що фінансуються з Державного фонду регіонального розвитку, відбувається переважно на обласному рівні, а результати передаються на національний рівень міжвідомчій комісії Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства. Кошти розподіляються між регіонами за формулою, яка враховує чисельність населення – (80%) та економічний стан регіону за показником ВРП на душу населення (для регіонів, де цей показник менше 75% від середнього в Україні) – (20%). Програми та проекти, що реалізуються за рахунок ДФРР, підлягають співфінансуванню з місцевих бюджетів на рівні 10% [2].

На місцях часто не встигають повністю використати кошти до кінця року і змушені повернути їх до бюджету. Також зазначається невідповідність бюджетного циклу (одного року) проектному циклу. Адже більшість проектів у регіонах не є однорічними, вони розраховані на три, а іноді і на п'ять років. Як результат, нестабільність та недоступність фінансування протягом періоду реалізації проекту призводить до незавершених проектів та втрат. Моніторинг використання коштів ДФРР за регіонами наведено в табл. 1.

За даними табл. 1 зауважимо, що у 2019 році державним бюджетом було виділено 94150060,4 тис. гривень на реалізацію інвестиційних проектів та програм регіонального розвитку. Таким чином, 683 проекти були профінансовані з Державного фонду регіонального розвитку, з яких 193 проекти вже завершені. Ефективність використання коштів ДФРР становить – 77,3%, відсоток виконаних проектів становить – 28,3%.

Основними причинами невикористання коштів та повернення їх до бюджету є затримка процедур затвердження проектів державними та регіональними комісіями, несвоєчасне розподіл коштів урядом та несвоєчасне перерахування коштів Державною казначейською службою тощо. Як результат, регіони отримують кошти на реалізацію інвестиційних проектів лише в серпні поточного року (за п'ять місяців до закінчення бюджетного періоду). Фінансування проектів наприкінці

Том 6. ВЗАЄМОДІЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ ТА РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ; ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

бюджетного року призводить до неможливості виконати заплановані будівельні роботи за короткий час.

Таблиця 1. Моніторинг використання коштів Державного фонду регіонального розвитку станом на 01 січня 2020 року

Регіон	Передбачено на реалізацію проектів			Кількість проектів	Касові видатки на звітну дату, тис. грн.	Фактично виконано робіт на звітну дату в т.ч.		
	Всього	Всього				Всього	Завершено проектів	% виконання
		кошти ДФРР, тис. грн.	кошти місцевого бюджету, тис. грн.					
Вінницька	356327,6	2125025	143825,1	21	271351,8	271799,9	1	76,3
Волинська	247509,0	220224,6	27284,2	23	198004,3	198004,3	10	79,9
Дніпропетровська	513581,0	436575,9	77010,1	14	370001,4	370059,8	1	72,0
Донецька	1065452,9	886541,4	178911,6	49	634517,4	621735,7	15	58,3
Житомирська	412312,3	259817,2	152495,1	42	322206,0	324763,2	17	78,8
Закарпатська	424239,5	267167,9	157071,6	48	287008,2	287008,2	16	67,6
Запорізька	266417,6	232303,7	34113,9	23	169725,3	162021,5	6	60,8
Івано-Франківська	341395,3	292019,5	49375,8	51	317906,0	316817,9	6	92,8
Київська	273307,6	240019,9	33287,7	9	177531,7	177927,3	3	65,1
Кіровоградська	144995,7	128829,8	16165,9	10	130097,6	130097,6	0	89,7
Луганська	511454,1	457865,2	53588,9	37	410736,9	350137,2	8	68,4
Львівська	444908,9	343042,9	101866,0	50	407534,7	407534,7	13	91,6
Миколаївська	170537,3	153993,2	16544,0	5	116572,8	83968,4	0	49,2
Одеська	381946,3	323563,4	58382,9	14	225649,8	225649,8	4	59,1
Полтавська	241404,5	190687,9	50716,5	6	134662,4	133923,3	1	55,4
Рівненська	284514,5	246146,1	38368,4	20	271792,8	271792,8	5	95,5
Сумська	329345,0	230262,5	99082,5	33	210883,2	210883,2	10	64,0
Тернопільська	298916,2	222475,0	76441,2	42	271431,7	271431,7	12	90,8
Харківська	444331,4	364236,3	80095,0	24	346989,3	346989,3	4	78,1
Херсонська	251514,2	220931,6	30582,7	31	133141,4	103567,5	15	41,2
Хмельницька	365220,2	269220,1	96000,1	48	343041,3	343041,3	11	93,9
Черкаська	191479,1	164310,5	27168,6	16	144166,1	150442,1	6	78,6
Чернівецька	226071,2	192278,4	33792,8	27	195571,4	195571,4	9	86,5
Чернігівська	269237,7	214346,9	54890,7	32	228298,1	228298,1	16	84,8
м. Київ	958636,4	400637,6	557998,8	8	93327,6	1104111,8	4	115,2
ВСЬОГО	9415060,4	7170000,0	2245060,4	683	7161967,3	7287578,2	193	77,3

Джерело: узагальнено за даними звітів Державного фонду регіонального розвитку [4]

Отже, оцінка ефективності використання коштів Державного фонду регіонального розвитку потребує вдосконалення з точки зору неухильного дотримання законодавства в частині дотримання термінів відбору проектів та пропозицій щодо затвердження розподілу коштів ДФРР для інвестиційних програм та проектів, а також у забезпеченні реалізації пріоритетних проектів

регіонального розвитку замість вирішення точкових проблемних питань та посилення внутрішнього контролю всіма учасниками, щодо забезпечення реалізації програм та проектів регіонального розвитку [5].

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 9.07.2010 р. №2456-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Про засади державної регіональної політики: Закон України № 156-19 від 05.02.2015 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
3. Питання підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку: Наказ Міністерства розвитку громад та територій України. № 80, від 24.04.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0488-15#Text>
4. Про використання коштів Державного фонду регіонального розвитку: Річні звіти Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua/>.
5. Федорчак О.В. Проблеми фінансування проектів місцевого та регіонального розвитку в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Державне управління*, 2017. № 2. С.118 – 127

Угнівенко А. Р.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ФОНДОВІ БІРЖІ ТА ЇХ ФУНКЦІЇ

У світі існує величезна кількість компаній. Деякі компанії для збільшення капіталу вирішують виходити на фондову біржу (раніше спеціально створений фінансовий інститут). У простому описі, фондова біржа дає можливість інвесторам, трейдерам купувати акції компаній, а самі акції являють собою цінний папір втілює частину компанії. Тобто фондова біржа дала людям можливість стати співвласником частини будь-якої компанії.

Акціонерні товариства випускають акції та облігації, які будуть надходити в обіг, це і називається ринком цінних паперів. Цей ринок наймовірно масштабний доказом цього є те, що сьогодні в багатьох країнах, вартість всіх акцій і облігацій, перевищує річний обсяг їх валового національного продукту. Простими словами, 90% фінансів знаходиться на біржі.

Існує два види акціонерного капіталу. Перший, це дійсний капітал, він реально функціонує в системі загального виробництва. Другим є капітал, який існує у вигляді цінних паперів. Кон'юнктура ринку цінних паперів визначає